

การขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด

โดย สุวรรณี คำมัน
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
23 มีนาคม 2550

ประเด็นการนำเสนอ

**1. เศรษฐกิจพอเพียงกับกรอบความคิด
และภาพรวมแผน ฯ 10**

**2. ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขและกระบวนการ
ขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย**

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ** **ความมีเหตุผล** รวมถึงความจำเป็นที่ระดับต้องมีความรอบคอบทั้งในด้านจิตใจ และพฤติกรรม **ความพอประมาณ** หมายความว่า ไม่เพิ่มขยายเกินกำลังความสามารถ **ความมีเหตุผล** หมายความว่า มีความรอบคอบ และมีความระมัดระวังอย่างสูง ในการนำวิธีการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะผู้นำของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน **คุณธรรม** ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มี **ความรอบรู้ที่เหมาะสม** ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสที่ทรงร่วมพระราชพิธีเสด็จ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริและแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และดำรงคงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยแนวปรัชญาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ถึงจุดสำคัญมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาและบริหารประเทศ

- ทางสายกลาง
- ความพอประมาณ มีเหตุผล ภูมิคุ้มกันที่ดี
- ความรู้ ความรอบคอบ ระมัดระวัง
- คุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต
- ความเพียร ความอดทน มีสติ

หลักการทรงงาน

- เน้นพัฒนา “คน” เพื่อ ผลประโยชน์ของประชาชน โดย ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ยึดหลัก **“ภูมิสังคม”** ความหลากหลายของระบบ ภูมินิเวศ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ประเพณี เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- เน้นการพัฒนาที่เริ่มต้นจาก “การพึ่งพาตนเอง” ดำเนินการด้วยความรอบคอบ วิเคราะห์ ระมัดระวัง “ทำตามลำดับขั้นตอน”
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็น

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จสำหรับเกษตรกร

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
เขานินช้อนฯ พัฒนาที่ดิน
ที่เสื่อมโทรม
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
ห้วยทรายฯฟื้นฟูสภาพ
ป่าเสื่อมโทรม
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
อ่าวคุ้งกระเบนฯปรับปรุง
ระบบนิเวศบริเวณชายฝั่ง
และการประมง

สรุปแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

ประเมินผลการพัฒนาที่
ผ่านมาและวิเคราะห์
แนวโน้มสถานะประเทศ

สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

บริบทการเปลี่ยนแปลงต่อ การพัฒนาประเทศ

สังคม

คุณภาพชีวิต

เทคโนโลยี

ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก

5 บริบท

การพัฒนาคน

สถานะของประเทศ

ด้านสังคม : คุณภาพการศึกษา หลักประกันสุขภาพทั่วถึง คุณธรรม-จริยธรรมลดลง เสี่ยงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ด้านเศรษฐกิจ : เศรษฐกิจโตต่อเนื่องฐานการผลิตหลากหลาย พึ่งพาการนำเข้าสูง คนจนลดลง

ด้านสิ่งแวดล้อม : ความอุดมสมบูรณ์ระบบนิเวศน์เริ่มเสื่อมสมดุล คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

ด้านธรรมาภิบาล : ภาคราชการปรับตัวทันสมัยมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจสู่ส่วนท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

พันธกิจ

- พัฒนาคน ให้มีคุณภาพ คุณธรรม รอบรู้เท่าทัน ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง
- เสริมสร้างเศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม
- ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างความมั่นคงทางฐานทรัพยากร คุณภาพสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาล

เป้าหมาย

- ด้านคุณภาพคน ความเข้มแข็งชุมชนและสังคม
- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- ด้านธรรมาภิบาล

① ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

② ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นฐานที่มั่นคงของประเทศ

③ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

④ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและคุณภาพ สวีล.

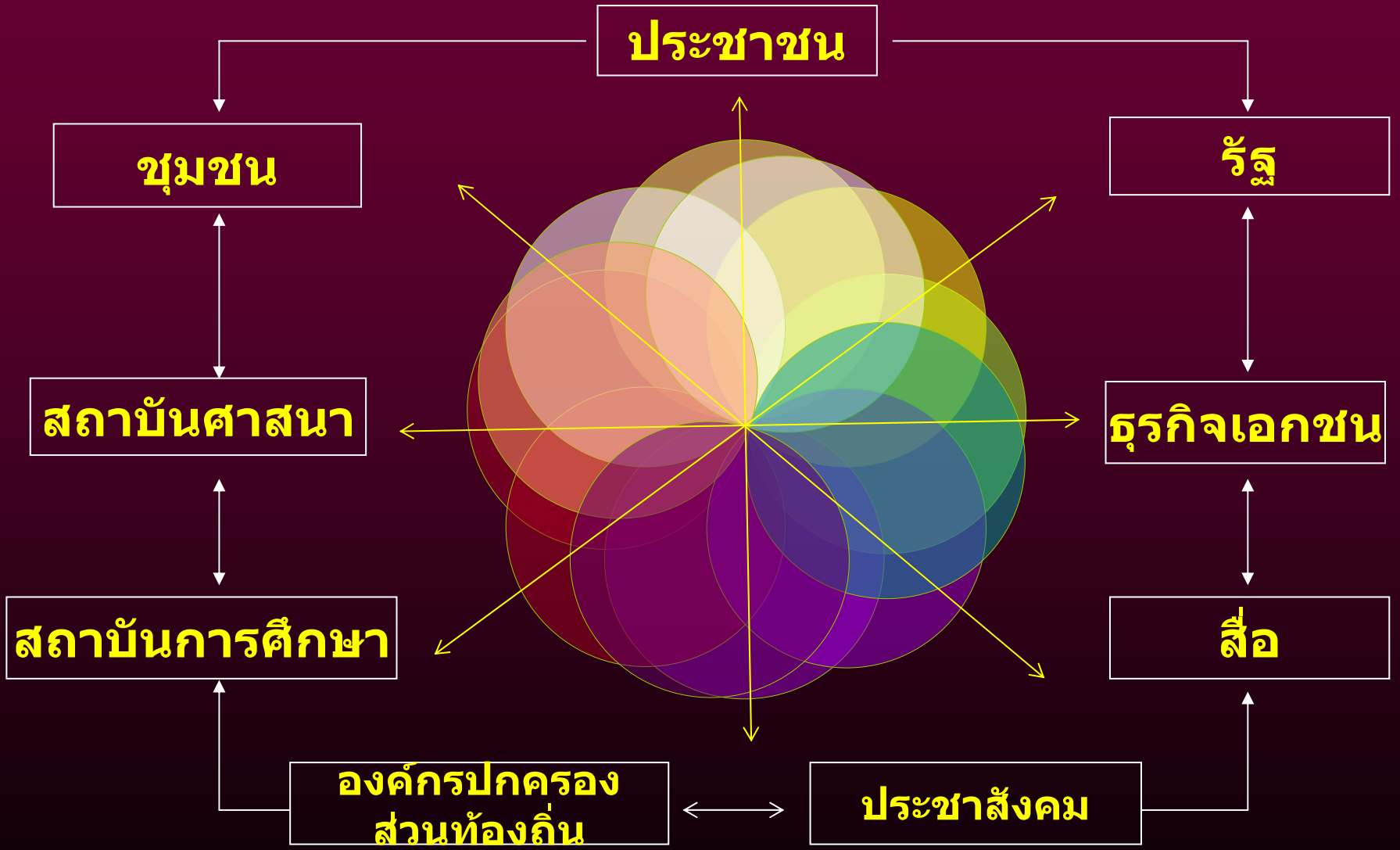
⑤ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

บทบาทภาคี

ภาครัฐ/ภาคการเมือง/ภาคเอกชน/สถาบัน/สื่อ/ภาคชุมชน/ประชาชน

การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา

ภาคีการพัฒนา

การขับเคลื่อนแผนฯ 10สู่การปฏิบัติ : การพัฒนาคน ชุมชน และสังคม

กรอบยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด

หลักการ

แผนงานหลัก

- ยึด "คน" เป็นหลัก
- ชุมชน/อบต. เป็นตัวขับเคลื่อน
- ใช้กระบวนการทั้งจากล่างสู่บน และบนสู่ล่าง

เศรษฐกิจพอเพียง

สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในการดำรงชีวิต/การประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร

พัฒนาและสร้างโอกาสให้ชุมชน

มี 3 ขั้นตอน

- ผลิตเพื่ออุปโภคบริโภคในครัวเรือน
- การถนอมอาหาร/การแปรรูป
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ตามศักยภาพ/สู่ทางตลาด

ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ชุมชน

การอนุรักษ์ พัฒนา ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ดิน/ป่าไม้ ตามบทเรียนจากศูนย์การศึกษาอันเนื่องจากราชดำริ

สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส/ผู้สูงอายุ

สงเคราะห์ครอบครัวตามสภาพที่เป็นจริงและทันเหตุการณ์

บริการขั้นพื้นฐาน

ครอบคลุมการศึกษา สาธารณสุข การฝึกอาชีพ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเมื่อมารับบริการที่หน่วยงานรัฐระดับต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

แนวทางการดำรงอยู่ การปฏิบัติตน ในทุกระดับ
ครอบครัว ชุมชน รัฐ - ในการพัฒนา บริหารประเทศ

พอประมาณ

มีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกัน
ในตัวที่ดี

ความรู้รอบรู้

ความรู้ในตัวคน ใน
หลักวิชา รอบคอบ
ระมัดระวัง

คุณธรรม

ซื่อสัตย์ สุจริต

ความเพียร

อดทน ขยันหมั่นเพียร
มีสติ

เป้า

ประสงค์

เชื่อมโยงวิถีชีวิต/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/การเมือง
สร้างสมดุล/มั่นคง/เป็นธรรม/ยั่งยืน
พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ทุนทางสุขภาพ

ทุนทางสังคม

**ทุนความรู้
และ
กระบวนการเรียนรู้**

ทุนในชุมชน

ทุนที่เป็นเงิน

ทุนสิ่งแวดล้อม

ระดับและ
ขั้นตอน
การ
พัฒนา

เศรษฐกิจชุมชน

ลักษณะ
การจัดการ

พึ่งตนเอง
พอเพียง

ก้าวหน้า

ครอบครัว

- ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์
สมุนไพรวักินใช้เอง
- หมักน้ำปลากินเอง
- ทำยาสมุนไพรใช้เอง

- เกษตรผสมผสาน
- พืชสัตว์เศรษฐกิจ
- อุตสาหกรรมครัวเรือน
- หนอง สมุนไพร ดูแลสุขภาพ
- ท้องเที่ยว โฮมสเตย์

ลดรายจ่าย
เพิ่มรายได้
ออม
ดูแลสุขภาพ
แผนชีวิต

ชุมชน
และ
เครือข่าย

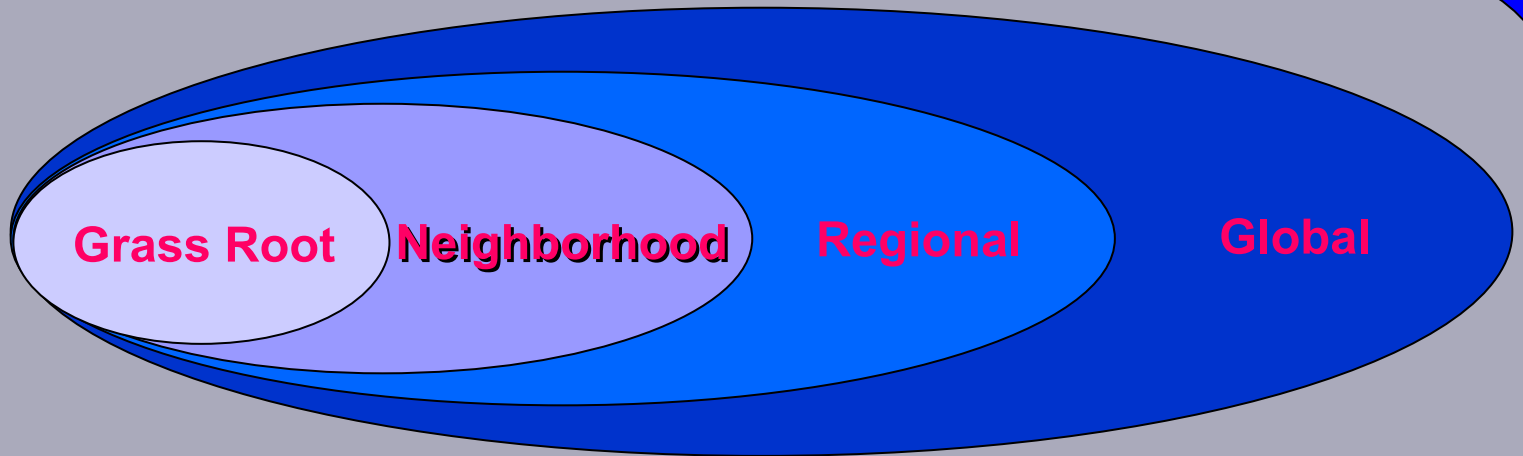
- โรงงานน้ำปลา
- โรงสีข้าวชุมชน
- โรงงานปุ๋ยชีวภาพ
- โรงงานอาหารสัตว์
- กลุ่มออมทรัพย์

- โรงงานแปรรูปยาง แป้งขนมจีน
- โรงสีข้าวอินทรีย์
- โรงงานอาหารสัตว์ ปุ๋ยชีวภาพ
- ท้องเที่ยวนิเวศ โฮม-ลองสเตย์
- หนอง สมุนไพร
- ธนาคารชุมชน

ระบบวิสาหกิจ ชุมชน
ระบบออม-ทุน
ระบบสวัสดิการ
ระบบสุขภาพชุมชน
ระบบสิ่งแวดล้อม

ข้อมูล - ความรู้ - แผนแม่บทชุมชน

เชื่อมโยงท้องถิ่นสู่โลก

การฝึกเน้นทางสังคม

- Sufficiency
- Community Building
- Cultural Identity
- Family Value

ยุทธศาสตร์เชื่อมท้องถิ่นสู่โลก

การแข่งขันกับโลก

- Efficiency
- Cost Effective
- Productivity
- Innovation

การหากลุ่มเป้าหมายและกิจกรรมสนับสนุน

กรณีมีแผนชุมชน
ใช้แผนชุมชนเป็น
เครื่องมือในการ
กำหนดกลุ่ม
เป้าหมายและ
กิจกรรมการพัฒนา

**หากกลุ่ม
เป้าหมายและ
กิจกรรม
สนับสนุนการ
ปรับตัวของ
ประชาชน**

**กรณีไม่มีแผน
ชุมชน**
อำเภอประสาน อบต.
ร่วมกับชุมชนเชิง
ภาคีที่มีประสบการณ์
เข้าช่วยในการจัดทำ
แผนชุมชน

**อำเภอ ร่วมกับ อปท.-ชุมชน
ติดตามความก้าวหน้า
ของการดำเนินงาน**

เกณฑ์การกลั่นกรองโครงการและงบประมาณ

เกณฑ์ที่
จังหวัดใช้
พิจารณา
สนับสนุน
โครงการ

- 1) กระจายครอบคลุม 5 แผนงานตามภูมิสังคม และไม่ก่อภาระผูกพัน
- 2) เชื่อมโยงกับแผนชุมชนและแผน อปท.
- 3) กระบวนการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อการพึ่งพาตนเอง และการปรับตัว
- 4) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนที่พัฒนาไปสู่กระบวนการแผนชุมชนที่มีคุณภาพ
- 5) หลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนกับโครงการที่ได้รับสนับสนุนจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค อปท.และคพพ.

ระบบและกลไกประสานแผน

อำเภอ

คณะกรรมการ : ส่วนราชการ อปท. องค์กรประชาชน/เอกชน ผู้นำชุมชน /ปราชญ์ชาวบ้าน **ประธาน :** นายอำเภอ
หน้าที่ : กำหนดวิธีการ ตรวจสอบกลั่นกรอง บูรณาการจากระดับตำบล จัดทำข้อมูลชุมชน กำหนดเป้าหมาย/แนวทางแก้ไขปัญหาที่จัดการได้เอง

จังหวัด

คณะกรรมการระดับจังหวัด : ส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กร เอกชน ผู้นำชุมชน/ปราชญ์ **ประธาน :** ผู้ว่าราชการจังหวัด
หน้าที่ : กลั่นกรองบูรณาการแผนงาน สนับสนุนงบประมาณระดับจังหวัด ประสานส่วนกลาง ติดตามผลการดำเนินงาน

ชาติ

คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ระดับชาติ : คณะบุคคลตาม คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 38/2550 **ประธาน :** นายกรัฐมนตรี
หน้าที่ : อำนวยการแปลงยุทธศาสตร์และแผนงานไปสู่การปฏิบัติ ประเมินแผนงาน

ขั้นตอนการอนุมัติโครงการ

ปี 2550

จังหวัดพิจารณากลับกรองและอนุมัติโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำเสนอระดับชาติเพื่อให้ความเห็น และติดตามประเมินผลภายใน 15 พฤษภาคม 2550

ปี 2551

จังหวัด กลับกรองโครงการครบกระบวนการเสนอคณะกรรมการระดับชาติเพื่อการอนุมัติ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาคอน ชุมชน และสังคม ภายใต้นโยบายรัฐบาล

(ร่าง) ระเบียบและประกาศเกี่ยวกับการบริหาร จัดการ ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด

มหาดไทยกำหนดระเบียบสำหรับการดำเนินโครงการภายใต้
แผนงานยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วย การเปิดบัญชี การโอนเงิน
และ การเบิกจ่าย

ประกาศ เรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 : กรอบ แนวทางการดำเนินงาน

ส่วนที่ 2 : หน่วยดำเนินการ

ส่วนที่ 3 : ขั้นตอนการดำเนินงาน

คู่มือการปฏิบัติงาน

ขอขอบคุณค่ะ
www.nesdb.go.th